

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ

GENEL MERKEZ

Yerli ve yabancı hiçbir kuruluştan “fon” adı altında bile yardım almamakla övünüyoruz.

16.04.1993 tarih ve 21554 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Bakanlar Kurulu’nun 28.03.1993 tarih ve 93/4239 sayılı kararı ile “Kamu Yararına Çalışan Dernekler” arasına alınmıştır.

13.04.2022

BASINA VE KAMUOYUNA

OKUL YAPAN OKULLAR... KENDİ HEYKELLERİNİ YONTAN ÖĞRENCİLER... KÖY ENSTİTÜLERİ !

1683’den beri geriliyorduk. Afrika’dan, Orta Doğu’dan, Kafkaslar’dan çekildik. 1877-1878 93 Harbi, 1911 Trablusgarp, 1912 Balkan, 1914-1918 1. Dünya Savaşı yenilgileri ardından emperyalist işgallerle Anadolu’nun ortasına sıkıştırıldık. İdam fermanımız Sevr boynumuza asıldı. Yok edilmek üzereydik.

Atatürk önderliğinde, Ulusal Bağımsızlık Savaşı ile bir vatan kurtardık, bir Cumhuriyet kurduk. Kurduk ama; yanmış yıkılmış bir ülke, gırtlığa kadar borç, yoksul, eğitimsiz, perişan bir ulus ile baş başa kalmıştık. Tek bir fabrika bacası tütmüyordu. Yol geçilmez, su içilmez, toprak ekilmez, sila ulaşılmazdı. Ekmeklik un, bebenin altına sarılacak bez, çaya atılacak şeker, duvara çakılacak çivi yoktu. En iyi yetişmiş evlatlar savaş meydanlarında kalmıştı. Halkın yarısı salgın hastalıkların pençesinde inim inim inliyordu. Aşı, ilaç Kaf Dağ’ının ardındaydı.

Ulusunu doyurmak, tarımı, hayvancılığı canlandırmak, üretim tesisleri kurmak, sermaye, işçi, uzman bulmak şart, bütün bunları yenilgiyi hazmedememiş emperyalistlerin engellemelerine rağmen yapmak, zor işti. Daha zoru ise, cahil bırakılmış, 12 yıl aralıksız savaşıyla yorulmuş milleti ayağa kaldırmaktı. Ayağa kaldırmak için, eğitmek, bilinçlendirmek gerekiyordu. Gerekiyordu da; Cumhuriyet ilan edildiğinde, ilkokuldan üniversiteye toplam öğrenci sayısı 347 bin 821 ile nüfusun % 2,8’i, okur-yazar oranı ise sadece yüzde 3,5 idi (Erkeklerde % 7, kadınlarda % 0,4).

Bu çok acil Eğitim(sizlik) sorununda adım atmak yakıcı bir konuydu. Bunun için başvurulmuş Millet Mektepleri kısa vadeli bir çözümdü. Esas cehalet, okulların hemen hiç bulunmadığı, halkın % 85’inin yaşadığı kırsal kesimde yuvalanmıştı. Köylerde ne okul, ne de gönderilecek öğretmen vardı.

Çaresizliğe mucize çözüm, dünyada eşi benzeri olmayan **Köy Enstitüleri** ile geldi. Tamamen bize özgü, yerli ve milliydi. Sonraki yıllarda sanayileşme modelinin sloganı olacak **“fabrika yapan fabrika”** öncülü olarak **“okul yapan okullar”** açılacaktı. Köylerden gelen

 Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:102/7-8 Maltepe 06570 ANKARA

Tel: (312) 232 43 44- 232 43 52 Faks: (312) 229 60 66

Posta Çeki Hesap No:105906 addgenelmerkez@add.org.tr

ilkokulu bitirmiş yoksul köy çocukları, doğru bir modelle hem bilimsel bilgilerle, edebiyat ve sanatla, hem de köylünün gereksinimi olan tarım, hayvancılık, sağlık, demircilik, inşaat, marangozluk gibi pratik bilgilerle donatılıyordu. Her öğrencinin yılda 25 dünya klasığı roman okuması, bir enstrüman çalması zorunluuydu. Savaştepe Köy Enstitüsü kümes nöbetçisi öğrenci Hatice Kolukisa'nın azık çantasından ekmek, peynir ve Sofokles'in Antigone'si çıkıyordu...

Mezun olan kızlı erkekli bu öğretmen ordusu; ellerine verilen tahta bavullardaki araç gereçleriyle gittikleri köylerde, bir yandan öğrencileriyle birlikte okullarını inşa ediyor, bir yandan teorik ve pratik bilgiler veriyor, bir yandan da köylüyü eğitiyordu.

Atatürk'ün 1936'da askerliğini çavuş ve onbaşı olarak yapan gençlerle başlattığı Köy Eğitimleri'nin devamı olan Köy Enstitüleri, İlkokul Öğretmeni yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940 tarihli, 3803 sayılı yasa ile açıldı. Türkiye'nin bu özgün eğitim projesini 28 Aralık 1938 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı görevine getirilen **Hasan Âli Yücel**, İlköğretim Genel Müdürü **İsmail Hakkı Tonguç** ile birlikte büyük titizlik ve yetkinlikle yönetti. Kuzeyden güneye, doğudan batıya yurdun her bölgesinde 21 enstitü açıldı. Sadece deftere kitaba dayalı değil, aynı zamanda **“İş için, iş içinde eğitim”** ilkesi uygulandı. Her köy enstitüsünün kendisine ait tarlaları, bağları, arı kovanları, bağcılık, balıkçılık malzemeleri, besi hayvanları, atölyeleri, laboratuvarları vardı. Derslerin yarısı temel örgün eğitim konularını içeriyordu. Diğer yarısı uygulamalı eğitimdi.

1940-1946 yılları arasında Köy Enstitülerinde 15.000 dönüm tarla tarıma elverişli hale getirildi ve üretim yapıldı. 750.000 fidan dikildi. 1.200 dönüm bağ oluşturuldu. Ayrıca 150 büyük inşaat, 60 işlik, 210 öğretmen evi, 20 uygulama okulu, 36 ambar, 48 ahır ve samanlık, 12 elektrik santrali, 16 su, 12 tarım deposu, 3 balıkhane, 100 km. yol yapıldı. Sulama kanalları inşa edilerek öğrencilerin uygulamalı eğitim gördüğü çiftliklerin sulama suyu yine öğrenciler tarafından sağlandı.

Köy Enstitüleri Hasan Ali Yücel'in 1946'da Milli Eğitim Bakanlığında ayrılması ile büyük bir darbe yedi. Daha sonra Milli Eğitim Bakanı olan Reşat Şemsettin Sırer tarafından önce haftalık öğrenci öğretmen değerlendirme toplantıları ve uygulamalı dersler kaldırıldı, ardından Köy Öğretmen Okullarına dönüştürüldü. Bu okullar da **Demokrat Parti döneminde 27 Ocak 1954'de kapatıldı.**

1954 yılına kadar Köy Enstitülerinden; 1.398'i kız, 15.943'ü erkek, toplam 17.341 köy öğretmeni mezun oldu. (Ayrıca 1936-1947 yılları arasında faaliyet gösteren eğitim kurslarından 8.675 eğitimci, Sağlık bölümlerinden de 1.248 sağlık memuru mezun edildi.) Bu okullarda yetişen **Fakir Baykurt, Ümit Kaftancıoğlu, Talip Apaydın, Mahmut Makal, Mehmet Başaran, Dursun Akçam** gibi ülkemizin yüz akı yazarlar, değerli öğretmen ve aydınlar hemen her baskı döneminde iktidarların hedefi oldukları gibi, pek çoğu sürgünlerde ezildi, hapislerde çürüdü.

Bütün dünyada örnek bir eğitim sistemi olarak kabul edilen ÷lkemize özgü bu model, ilk gününden itibaren, **“Kız ve erkek öğrencilerin bir arada okuması ahlaksızlıktır.”**, **“Köy enstitülerinde verilen eğitim ve yapılan çalışmalar dinimize ve ahlak anlayışımıza aykırıdır.”**, **“Köy Enstitüleri komünistlerin, dinsizlerin yetiştiği fuhuş yuvalarıdır”** diye ortalığı ayağa kaldıran, esasında halkı cahil bırakmak ve biat kültürüne tutsak ederek sömürmek isteyen, örnekleri bugün de görülen malûm zihniyet tarafından hep karalandı, yok edilmek istendi ve yazık ki, yok edildi.

Milletin zeki ve çalışkan çocukları eğitim ordusunun pırılılı neferleri olarak köylere ışık saçtılar. Bıraksalar daha da saçacaklardı. 50’li yıllarda karartılan bu ışık, bugün sönmek üzere. Köylerimiz okulsuz, öğretmensiz, köylümüz cehaletin kucağında çaresiz bırakılıyor.

Köy Enstitülerinin kuruluşunun 82. yılında Atatürk Devrimcilerinin önündeki en önemli görevlerden biri de, bu Kemalist Eğitim Modelini günümüz koşullarına uyarlayarak yeniden hayata geçirmektir. Taşımalı eğitim adlı ucube sistemle köy okullarını kapatıp, halkımızı tarikat şeflerine ve imamlara terk eden çağ ve akıl dışı zihniyet ancak çocuklarımıza yeniden Laik Cumhuriyet’in bilim ışığını götüreceğ bu modelle yenilgiye uğratılabilir.

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ, Köy Enstitülerinin fikir babası Büyük Atatürk’ü, dönemin Cumhurbaşkanı **İsmet İnönü**’yü, kurucuları **Hasan Âli Yücel** ve **Tonguç Baba**’yı, Köy Enstitülü Öğretmenlerimizi minnet, şükran ve saygıyla anarken, bu özgün eğitim modelinin 21. yüzyıl koşullarında güncellenerek yeniden hayat bulması için var gücüyle çalışmayı görevi saydığını kamuoyuna saygıyla duyurur.

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ